

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาการบันทึกข้อมูลรายรับและรายจ่ายของครัวเรือน ตำบลคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในตำบลคูขุด โดยอาศัยการบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นเครื่องมือในการศึกษาโดยใช้อาสาสมัครในการบันทึกและพัฒนารูปแบบการบันทึกข้อมูลที่ง่ายและเหมาะสม และศึกษาการปรับตัวทางเศรษฐกิจและการแก้ปัญหาของเกษตรกรเพื่ออยู่รอดในสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประชากรตำบลคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ปี พ.ศ.2553 จำนวน 50 ครัวเรือน ซึ่งได้มาโดยการรับสมัครผู้ที่อยู่ในตำบลคูขุดที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสมุดบัญชีครัวเรือน (รายรับ- รายจ่าย) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลรายรับ รายจ่ายครัวเรือน ที่ผู้วิจัยได้ร่วมกันจัดทำขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในตำบลคูขุดส่วนใหญ่ยังมีรายได้ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จากการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลในสมุดบัญชีครัวเรือนพบว่าเงินรายได้คงเหลือต่อเดือนของชาวบ้านตำบลคูขุดยังมีเงินคงเหลือน้อยมากและในการทำบัญชีครัวเรือนในครั้งนี้ได้พัฒนารูปแบบการบันทึกข้อมูลที่ง่ายและเหมาะสมโดยให้ลูกหลานของอาสาสมัครแต่ละครัวเรือนซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนสังขละบุรีวิทยาสอนเป็นผู้บันทึกทำให้บันทึกได้สะดวกร้อยละ 100 และผลที่เกิดขึ้นคือเมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกกรายรับรายจ่ายครัวเรือนมาวิเคราะห์และหาแนวทางในการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวแล้วพบว่า ในเวลา 1 เดือนผู้ร่วมวิจัยมียอดเงินคงเหลือเพิ่มขึ้น 529 บาท และมีผลพลอยได้ที่สำคัญคือสร้างความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกหลาน นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนและการคำนวณ ตลอดจนรับรู้รายรับรายจ่ายของครอบครัว ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อครอบครัวและใช้จ่ายอย่างประหยัดเพิ่มขึ้น และเมื่อศึกษาการปรับตัวทางเศรษฐกิจและการแก้ปัญหาของเกษตรกรเพื่ออยู่รอดในสังคมพบว่า การปรับตัวทางเศรษฐกิจและสังคมนั้นผู้ร่วมวิจัยได้ปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดในสังคมโดยมีหลักว่าต้องนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยการใช้จ่ายอย่างประหยัด เพิ่มรายได้และลดรายจ่าย ซึ่งในการเพิ่มรายได้ทำได้โดย ทำงานที่ทำอยู่เดิมเพิ่มขึ้น เช่น ทำนามากขึ้น หาทำงานพิเศษเพิ่มขึ้น เช่น ทำงานโรงงาน งานรับจ้าง หรือทำขนมขาย ปลุกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ไว้กินและไว้ขาย และวิธีการลดรายจ่ายคือ ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครัวเรือนออก เช่น การซื้อขนมกินเล่นของเด็ก ๆ การปลุกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ไว้กินและไว้ขาย การรวมกลุ่มกันทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้าใช้เอง

เมื่อได้สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของการทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของครัวเรือนในครั้งนี้พบว่า ผู้ร่วมทำวิจัยมีความพึงพอใจในระดับมากในทุกประเด็นที่สอบถาม โดยเฉพาะการทำบัญชีครัวเรือนช่วยให้ทราบรายรับรายจ่าย ยอดเงินคงเหลือและสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำบัญชีครัวเรือนมาวางแผนในการจ่ายเงินได้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน